

Organizační řád Zeměpisné olympiády

Č.j.: 22 127/2005-51
dne 8.11.2005

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy v souladu s § 3 odst. 5 vyhlášky č. 55/2005 Sb., o podmínkách organizace a financování soutěží a přehlídek v zájmovém vzdělávání, vydává tento organizační řád Zeměpisné olympiády:

ČÁST PRVNÍ Základní ustanovení

Čl. 1

Povaha a cíl Zeměpisné olympiády

- (1) Zeměpisná olympiáda (dále jen „ZO“) je předmětová soutěž ze zeměpisu (geografie) pro žáky základních a středních škol, jejímž cílem je napomáhat vyhledávání talentovaných žáků a systematicky podporovat a rozvíjet jejich odborný růst. ZO nabízí zájemcům o zeměpis nejen příležitost k řešení náročných problémů, ale vytváří rovněž soustavu odborných činností, vedoucích k popularizaci zeměpisu a všestranné péči o talentované žáky.
- (2) ZO je jednotná pro celé území České republiky a pořádá se každoročně.
- (3) ZO se člení podle kategorií a soutěžních kol.
- (4) Pojetí ZO je v souladu s Mezinárodní zeměpisnou olympiádou (International Geography Competition – dále jen „IGC“).

Čl. 2

Vyhlašovatel

- (1) Vyhlašovatelem ZO je Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen „ministerstvo“).
- (2) Zodpovědnou za uskutečnění soutěže na ústřední úrovni je organizace pověřená ministerstvem, zpravidla katedra geografie vysoké školy (dále jen „PO“).

ČÁST DRUHÁ

Organizace a řízení soutěže

Čl. 3

- (1) ZO je organizována v následujících kategoriích a soutěžních kolech:
 - a) v kategorii A - určené pro žáky 6. ročníků základních škol a 1. ročníků osmiletých gymnázií; probíhá ve školním, okresním, krajském a ústředním soutěžním kole,
 - b) v kategorii B - určené pro žáky 7. ročníků základních škol a 2. ročníků osmiletých gymnázií; probíhá ve školním, okresním, krajském a ústředním soutěžním kole,
 - c) v kategorii C - určená pro žáky 8. a 9. ročníků základních škol a 3. a 4. ročníků osmiletých gymnázií a 1. a 2. ročníků šestiletých gymnázií; probíhá ve školním, okresním, krajském a ústředním soutěžním kole,
 - d) v kategorii D - určená pro žáky 1. až 4. ročníků středních škol, 5. až 8. ročníků osmiletých gymnázií a 3. až 6. ročníků šestiletých gymnázií; probíhá ve školním, okresním, krajském a ústředním soutěžním kole.
- (2) Tematické zaměření ročníku, termíny konání jednotlivých soutěžních kol a další informace upřesňující organizaci příslušného ročníku ZO oznamuje PO a Ústřední komise ZO (dále jen „ÚK ZO“) v propozicích, případně v dalších materiálech a na internetových stránkách PO.
- (3) Termíny konání jednotlivých soutěžních kol ZO stanovuje PO a ÚK ZO v koordinaci s řídicími orgány dalších soutěží (zejména předmětových olympiád) tak, aby pokud možno nebylo narušeno pravidelné vyučování a obecně chod škol.
- (4) Úlohy pro školní kola zajišťují v plném rozsahu školy (viz čl. 6, odst. 6). Pro ostatní soutěžní kola úlohy připravují PO a ÚK ZO.

Čl. 4

Účast žáků v soutěži

- (1) Účast žáků v ZO je dobrovolná.¹⁾
- (2) Žák soutěží v kategorii ZO, která odpovídá jeho studijnímu ročníku, popřípadě může soutěžit ve vyšší věkové kategorii.
- (3) Žáka není možné zařadit přímo do vyššího soutěžního kola ZO.

Čl. 5

Úkoly soutěžících

- (1) Úkolem soutěžících je samostatně vyřešit zadané teoretické, praktické nebo terénní úlohy z různých geografických oborů, případně test zeměpisných vědomostí.
- (2) Utajení textů úloh je nezbytnou podmínkou regulérnosti soutěže. Se zněním úloh se soutěžící seznamují bezprostředně při zahájení vlastního soutěžního kola.
- (3) Pokud má soutěžící výhrady k regulérnosti průběhu soutěže, má právo se odvolat v případě školního kola k učitele zeměpisu pověřenému zabezpečením soutěže, v případě vyšších soutěžních kol k příslušné komisi ZO, popřípadě ke komisi o stupeň vyšší.

Čl. 6

Organizace a propagace soutěže na škole, školní kolo ZO

- (1) Zodpovědným za uskutečnění soutěže na škole je ředitel školy, který pověřuje učitele zeměpisu zabezpečením soutěže (dále jen „pověřený učitel“).
- (2) Úkolem pověřeného učitele je propagovat ZO mezi žáky, evidovat přihlášky žáků do soutěže, zajistit vypracování soutěžních úloh, řídit a vyhodnotit školní kolo, dodržovat pokyny příslušných komisí ZO, zabezpečit pedagogický dozor při skupinové práci soutěžících v terénu, pomáhat soutěžícím odbornými radami, doporučovat vhodnou literaturu a případně jim zabezpečit další konzultace, a to i s učiteli škol vyšších stupňů nebo s odborníky z výzkumných ústavů a praxe.
- (3) Spolu s pověřeným učitelem se na přípravě, řízení a vyhodnocení školního kola mohou podílet další učitelé zeměpisu v rámci činnosti předmětové komise zeměpisu (dále jen „předmětová komise“).
- (4) Školního kola se účastní žáci, kteří se do stanoveného termínu přihlásí u učitele zeměpisu, který celkový počet přihlášených žáků oznámí pověřenému učiteli.
- (5) V případě zájmu žáka o účast v soutěži je škola povinna uskutečnit školní kolo.
- (6) Pověřený učitel spolu s předmětovou komisí, je-li ustavena:
 - a) vypracuje soutěžní úlohy pro školní kolo, zajistí organizaci a regulérnost průběhu soutěžního kola,
 - b) vyhodnotí řešení úloh (dále jen „protokoly“) podle autorských řešení,
 - c) seznámí soutěžící s autorským řešením úloh a provede rozbor chyb,
 - d) stanoví pořadí soutěžících a vyhlásí výsledky soutěže.
- (7) Po skončení školního kola zašle ředitel školy nebo pověřený učitel:
 - a) organizátorovi okresního kola příslušné kategorie ZO výsledkovou listinu všech účastníků s počty dosažených bodů, úplnou adresu školy a stručné hodnocení školního kola.
 - b) tajemníkovi okresní komise ZO stručné hodnocení školního kola včetně počtu soutěžících.
- (8) Protokoly soutěžících se na škole uschovávají po dobu jednoho roku. Komise ZO všech stupňů jsou oprávněny vyžádat si je k nahlédnutí.

Čl. 7

Okresní kolo a okresní komise ZO

- (1) Zodpovědným za uskutečnění okresního kola ZO je příslušný kraj.
- (2) Pro řízení ZO v okresech zřizuje kraj okresní komise ZO (dále jen „OK ZO“), které jsou složeny z předsedy, místopředsedy, tajemníka a dalších členů.
- (3) OK ZO tvoří vybraní učitelé základních a středních, případně vysokých škol, popřípadě zástupci geografických vědeckých společností či jiných institucí.
 - (4) Členy OK ZO jmenuje kraj na základě návrhu odstupující okresní komise. Kraj může pověřit jmenováním OK ZO organizátora okresního kola. Délku funkčního období stanovuje příslušný kraj. Po uplynutí funkčního období mohou být odstupující členové znovu jmenováni.
- (5) Úkolem OK ZO je:
 - a) propagovat ZO na školách, koordinovat činnost pověřených učitelů a poskytovat jim podle potřeby odbornou a metodickou pomoc,
 - b) sledovat průběh a zabezpečovat regulérnost ZO v okrese.
- (6) Organizátorem okresního kola příslušné kategorie ZO je organizace pověřená krajem.²⁾
- (7) Úkolem organizátora okresního kola příslušné kategorie ZO ve spolupráci s OK ZO je organizačně připravit, řídit a vyhodnotit okresní kolo. Za tím účelem mj.:
 - a) písemně pozve nejúspěšnější soutěžící ze školního kola kategorií A, B, C a D, a to nejméně deset dnů před konáním okresního kola příslušné kategorie,
 - b) určí hodnotící komisi (dále jen „porota“) a zajistí regulérnost průběhu soutěžního kola,

- c) vytiskne úlohy soutěžního kola, které obdrží od PO prostřednictvím kraje,
- d) po skončení okresního kola zašle:
 - organizátorovi krajského kola kategorie A, B, C a D, případně tajemníkovi krajské komise ZO, výsledkovou listinu všech účastníků s počty dosažených bodů, úplnými adresami škol a stručné hodnocení okresního kola,
 - tajemníkovi krajské komise ZO a kraji stručné hodnocení okresního kola, počet soutěžících ve školních kolech, případně náměty a doporučení ke zvýšení organizační a obsahové úrovně soutěže,
 - kraji do jím stanoveného termínu obsahové vyhodnocení a finanční vypořádání akce v souladu s pravidly hospodaření s finančními prostředky poskytnutými ministerstvem na zabezpečení soutěží na příslušný kalendářní rok.
- (8) Úkolem poroty je:
 - a) vyhodnotit protokoly soutěžících podle autorských řešení,
 - b) seznámit soutěžící s autorským řešením úloh a provést rozbor chyb,
 - c) stanovit pořadí soutěžících a vyhlásit výsledky soutěže.
- (9) Každý protokol hodnotí nejméně dva členové poroty. O případných nejasnostech v hodnocení rozhodne předseda poroty.
- (10) Soutěžící, kteří se umístili na 1. až 3. místě, obdrží diplom s vyznačením umístění a věcný dar v ceně určené zvláštním právním předpisem.³⁾ Soutěžící, kteří dosáhli alespoň 60 % možných bodů, obdrží diplom za úspěšné řešení. Ostatní účastníci obdrží pamětní list.
- (11) Organizátor okresního kola archivuje všechny materiály, které se týkají soutěže, včetně účetních dokladů,⁴⁾ po dobu 5 let. Výjimku tvoří protokoly, které organizátor okresního kola uschovává po dobu jednoho roku. Příslušné komise ZO vyšších stupňů jsou oprávněny vyžádat si je k nahlédnutí.

Čl. 8

Krajské kolo a krajská komise ZO

- (1) Zodpovědným za uskutečnění krajského kola ZO je kraj.
- (2) Pro řízení ZO v kraji zřizuje kraj krajskou komisi ZO (dále jen „KK ZO“), která je složena z předsedy, místopředsedy, tajemníka a dalších členů.
- (3) KK ZO tvoří vybraní učitelé základních a středních, případně vysokých škol, popřípadě zástupci geografických vědeckých společností či jiných institucí.
 - (4) Členy KK ZO jmenuje kraj na základě návrhu odstupující krajské komise. Délku funkčního období stanovuje příslušný kraj. Po uplynutí funkčního období mohou být odstupující členové znovu jmenováni.
- (5) Úkolem KK ZO je:
 - a) propagovat ZO na školách, koordinovat činnost pověřených učitelů a poskytovat jim podle potřeby odbornou a metodickou pomoc,
 - b) sledovat průběh a zabezpečovat regulérnost ZO v kraji a koordinovat činnost OK ZO.
- (6) Organizátorem krajského kola příslušné kategorie ZO je organizace pověřená krajem.²⁾
- (7) Úkolem organizátora krajského kola příslušné kategorie ZO ve spolupráci s KK ZO je připravit, řídit a vyhodnotit krajské kolo. Za tím účelem mj.:
 - a) písemně pozve nejúspěšnější soutěžící z okresního kola kategorií A, B, C a D, a to nejméně deset dnů před konáním krajského kola příslušné kategorie,
 - b) určí porotu a zajistí regulérnost průběhu soutěžního kola,
 - c) vytiskne úlohy soutěžního kola, které obdrží od PO prostřednictvím kraje,
 - d) po skončení krajského kola zašle:
 - tajemníkovi ÚK ZO výsledkovou listinu všech účastníků s počty dosažených bodů, úplnými adresami škol a stručné hodnocení krajského kola, případně náměty a doporučení ke zvýšení organizační a obsahové úrovně soutěže,
 - kraji do jím stanoveného termínu obsahové vyhodnocení a finanční vypořádání akce v souladu s pravidly hospodaření s finančními prostředky poskytnutými ministerstvem na zabezpečení soutěží na příslušný kalendářní rok.
- (8) Úkolem poroty je:
 - a) vyhodnotit protokoly soutěžících podle autorských řešení,
 - b) seznámit soutěžící s autorským řešením úloh a provést rozbor chyb,
 - c) stanovit pořadí soutěžících a vyhlásit výsledky soutěže.

- (9) Každý protokol hodnotí nejméně dva členové poroty. O případných nejasnostech v hodnocení rozhodne předseda poroty.
- (10) Soutěžící, kteří se umístili na 1. až 3. místě, obdrží diplom s vyznačením umístění a věcný dar v ceně určené zvláštním právním předpisem.³⁾ Soutěžící, kteří dosáhli alespoň 60 % možných bodů, obdrží diplom za úspěšné řešení. Ostatní účastníci obdrží pamětní list za účast.
- (11) V případě krajského kola organizovaného na základě dohody společně pro více krajů organizátor krajského kola ve spolupráci s KK ZO zpracuje pořadí všech soutěžících s uvedením počtu dosažených bodů samostatně pro každý kraj.
- (12) Po skončení krajských kol všech kategorií ZO zašle tajemník KK ZO tajemníkovi ÚK ZO a kraji počty soutěžících ve školních a okresních kolech všech kategorií ZO, případně náměty a doporučení ke zvýšení organizační a obsahové úrovně soutěže (viz čl. 7 odst. 7, písm. d a čl. 8 odst. 7, písm. d).
- (13) Organizátor krajského kola archivuje všechny materiály, které se týkají soutěže, včetně účetních dokladů,⁶⁾ po dobu 5 let. Výjimku tvoří protokoly soutěžících, které organizátor krajského kola uschovává po dobu jednoho roku. ÚK ZO je oprávněna si je vyžádat k nahlédnutí.

Čl. 9

PO a ÚK ZO

- (1) Úkolem PO je:
 - a) organizačně připravit a řídit ústřední kolo soutěže ve spolupráci s vybranou organizací (viz čl. 10 odst. 1),
 - b) zajistit distribuci propozic (viz čl. 3 odst. 2) krajům,
 - c) připravit úlohy okresních kol, krajských kol a ústředního kola a jejich autorské řešení pro všechny kategorie dle čl. 3 odst. 1 a zajistit jejich distribuci krajům, a to u okresních kol 14 dnů před konáním soutěže, u krajských kol 10 dnů před dnem konání soutěže,
 - d) zajistit zveřejnění metodických materiálů a doplňující literatury na pomoc učitelům a žákům na internetových stránkách PO,
 - e) organizačně zabezpečit přípravné výběrové soustředění pro nejúspěšnější soutěžící z ústředního kola před IGC,
 - f) zaslat hodnotící zprávu uplynulého ročníku soutěže (viz odst. 10, písm. c) ministerstvu, a to do 15. listopadu příslušného roku,
 - g) archivovat všechny materiály, které se týkají ZO, včetně účetních dokladů,⁴⁾ po dobu 5 let. Výjimku tvoří protokoly soutěžících v ústředním kole, které PO uschovává po dobu jednoho roku.
- (2) Řídícím orgánem ZO je ÚK ZO.
- (3) ÚK ZO si pro průběžné řízení činnosti a projednávání běžných záležitostí ustavuje předsednictvo a pro přípravu úloh ZO pracovní skupiny. Členy pracovních skupin mohou být i zkušení učitelé a odborníci, kteří nejsou členy ÚK ZO.
- (4) Předsednictvo tvoří předseda, místopředsedové - vedoucí pracovních skupin pro přípravu úloh kategorií A, B, C a D a koordinátor IGC za Českou republiku, tajemník - pracovník PO, a vybraní učitelé základních, středních a vysokých škol, případně zástupci geografických vědeckých společností či jiných odborných institucí.
- (5) ÚK ZO tvoří předsednictvo a předsedové, případně tajemníci krajských komisí.
- (6) Členy ÚK ZO jmenuje ministerstvo na základě návrhu PO a odstupující ÚK ZO. Funkční období je zpravidla pětileté. Po uplynutí funkčního období mohou být odstupující členové znovu jmenováni.
- (7) Ze závažných důvodů lze ukončit členství v ÚK ZO před vypršením funkčního období.
- (8) ÚK ZO zasedá nejméně jedenkrát ročně, předsednictvo a pracovní skupiny se scházejí podle potřeby.
- (9) Úkolem ÚK ZO je:
 - a) zabezpečit odbornou náplň soutěže, připravit, řídit a vyhodnotit ústřední kolo soutěže po odborné stránce,
 - b) ve spolupráci s PO připravit soutěžní úlohy a jejich autorská řešení pro všechny kategorie okresního, krajského a ústředního soutěžního kola ZO (viz čl. 3 odst. 1) a metodické materiály a doplňující literaturu na pomoc učitelům a žákům,
 - c) odborně zabezpečit přípravné výběrové soustředění pro nejúspěšnější soutěžící z ústředního kola před IGC,
 - d) zpracovat návrhy úkolů, případně další podklady pro jednotlivé ročníky IGC.

(10) Úkolem PO a ÚK ZO je:

- a) na začátku školního roku zpracovat propozice (viz čl. 3 odst. 2) a případně další podklady pro příslušný ročník ZO,
- b) zpracovat podklady pro přehled soutěží a přehlídek, vyhlašovaných ministerstvem pro následující školní rok, a to do 31. března příslušného roku,⁶⁾
- c) na závěr celého ročníku ZO s využitím podkladů uvedených v čl. 8 odst. 12 vyhodnotit jeho průběh a zpracovat hodnotící zprávu, obsahující mj. i celkové údaje o počtech soutěžících v jednotlivých kolech a kategoriích ZO,
- d) spolupracovat s Koordinačním centrem IGC, navrhopvat jmenování koordinátora IGC za Českou republiku, zajistit překlady úkolů, případně zpracovat další podklady pro jednotlivé ročníky IGC,
- e) koordinovat činnost krajských komisí ZO, dle možností propagovat ZO na školách, v hromadných sdělovacích prostředcích, zejména na internetu a v odborném a pedagogickém tisku,
- f) úzce spolupracovat s katedrami geografie vysokých škol, s geografickými vědeckými společnostmi, zejména při přípravě výběrového soustředění.

Čl. 10

Ústřední kolo ZO

- (1) Organizátorem ústředního kola je PO ve spolupráci s vybranou organizací (zpravidla se základní nebo střední školou).
- (2) Pro účast v ústředním kole vybere PO a ÚK ZO na základě jednotného hodnocení nejúspěšnější soutěžící z krajského kola kategorií A, B, C a D. PO je písemně pozve nejméně deset dnů před konáním ústředního kola.
- (3) PO a ÚK ZO zajistí regulérnost průběhu soutěžního kola a určí pro ústřední kolo kategorie A, B, C a D porotu, která:
 - a) vyhodnotí protokoly podle autorských řešení,
 - b) seznámí soutěžící s autorským řešením úloh a provede rozbor chyb,
 - c) stanoví pořadí soutěžících a vyhlásí výsledky soutěže.
- (4) Každý protokol hodnotí nejméně dva členové poroty. O případných nejasnostech v hodnocení rozhodne předseda poroty.
- (5) Soutěžící, kteří se umístili na 1. až 3. místě, obdrží diplom s vyznačením umístění a věcnou odměnu v ceně určené zvláštním právním předpisem.³⁾ Soutěžící, kteří dosáhli alespoň 60 % možných bodů, obdrží diplom za úspěšné řešení. Ostatní soutěžící obdrží pamětní list.

Čl. 11

Účast v IGC

- (1) Účast soutěžního týmu v IGC se řídí organizačním řádem této mezinárodní soutěže.
- (2) V IGC reprezentuje Českou republiku šestičlenné družstvo, které tvoří čtyři soutěžící kategorie D, vedoucí družstva a pedagogický vedoucí.
- (3) Složení družstva České republiky pro IGC předkládá ministerstvu PO na základě návrhu ÚK ZO. PO zodpovídá za odborné a jazykové znalosti vedoucích, jež musí vyhovovat požadavkům uvedeným v organizačním řádu IGC.
- (4) Soutěžící, kteří se umístili v ústředním kole ZO v kategorii D na prvních třech místech, jsou navrhováni do týmu pro IGC přímo, čtvrtý člen týmu je vybrán ÚK ZO na základě výsledků v ústředním kole ZO a v přípravném výběrovém soustředění před IGC.
- (5) Povinností vedoucího družstva a pedagogického vedoucího je zabezpečit vzornou reprezentaci České republiky, dbát na bezpečnost soutěžících a vykonávat pedagogický dozor po dobu jejich pobytu na mezinárodní soutěži spolu s orgány, které k tomu vedení soutěže určilo. Jsou oprávněni zastupovat Českou republiku na jednáních mezinárodní jury a na akcích přímo s mezinárodní soutěží souvisejících.

Čl. 12

Soustředění účastníků ZO

- (1) Pro nejúspěšnější soutěžící z ústředního kola ZO pořádá PO ve spolupráci s ÚK ZO přípravné výběrové soustředění před IGC. Počet účastníků nepřesahuje dvojnásobek počtu členů soutěžního týmu České republiky na IGC. Termín konání a obsah soustředění určuje PO a ÚK ZO.
- (2) Pro nejúspěšnější soutěžící z krajských kol kategorií A, B, C a žáky 1 až 3. ročníků středních škol a odpovídajících ročníků víceletých gymnázií, soutěžících v kategorii D, z celé České republiky

může pořádat každoročně PO ve spolupráci s ÚK ZO Letní odborné soustředění ZO. Soustředění je začleněno do systému soutěže tak, že uzavírá příslušný ročník ZO a je přípravou soutěžících na ročník následující. Trvá zpravidla jeden týden a koná se v době hlavních prázdnin.

- (3) Pro úspěšné soutěžící ze školních, okresních a krajských kol ZO mohou okresní a krajské komise ZO pořádat odborné přednášky, semináře a odborná soustředění.

ČÁST TŘETÍ

Čl. 13

Bezpečnost a hygiena práce při soutěži

- (1) Dozor nad žáky po dobu dopravy na okresní a krajská kola ZO a z těchto akcí zajišťuje vysílající škola, pokud se se zákonným zástupcem žáka nedohodne jinak. V průběhu soutěže přejímá dozor nad žáky organizátor, který určí počátek a konec tohoto dozoru.⁶⁾
- (2) Dozor nad žáky po dobu dopravy na ústřední kolo ZO a zpět a dozor nad nimi při ústředním kole s výjimkou doby určené PO zajišťuje organizátor krajského kola nebo vysílající škola.
- (3) Terénní úlohy lze provádět jen na bezpečných místech. Soutěžící jsou povinni dodržovat pravidla bezpečnosti a hygieny práce v terénu.
- (4) Kromě dodržování bezpečnostních, protiúrazových a hygienických předpisů je nutno dbát zásady, že obsah terénních úloh musí být úměrný mentální a fyzické vyspělosti soutěžících a pracovním podmínkám.

ČÁST ČTVRTÁ

Čl. 14

Zvláštní ustanovení

- (1) Účast žáků ve všech kolech soutěže, na soustředěních a v mezinárodních soutěžích se považuje za činnost, která přímo souvisí s vyučováním.
- (2) Soutěže se mohou zúčastnit i žáci studující v zahraničí, jejichž státní příslušností je Česká republika, a to v rámci územní oblasti, která je nejbližší místu studia nebo bydliště žáka. Žákům je v případě jejich účasti ve vyšších postupových kolech hrazeno jízdné pouze na území České republiky.

ČÁST PÁTÁ

Čl. 15

Závěrečná ustanovení

Tento organizační řád nabývá účinnosti dnem 8. 11. 2005.

Ing. Karel Hrdý
náměstek ministryně

1) § 3 odst. 4 vyhlášky MŠMT č. 55/2005 Sb., o podmínkách organizace a financování soutěží a přehlídek v zájmovém vzdělávání.

2) § 4 odst. 1 vyhlášky MŠMT č. 55/2005 Sb.

3) § 6 odst. 2 vyhlášky MŠMT č. 55/2005 Sb.

4) § 31 odst. 2, písm. b) zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

5) § 3 odst. 6 vyhlášky MŠMT č. 55/2005 Sb.

6) § 7 odst. 1 vyhlášky MŠMT č. 55/2005 Sb.